

זו"ח תולדות

פרשת תולדות	
וַיֹּאמֶר עֲשׂו אֶל יַעֲקֹב הַלְעִיטֵנִי נָא מִן הָאָדָם הָאָדָם הַזֶּה לְמַה כְּתוּב פְּעָמִים הָאָדָם, אֲלָא מִשּׁוּם שְׂכָל מַה שִׁישׁ לוֹ אָדָם הוּא אָדָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר "וַיֵּצֵא הָרֹאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי", וְתִבְשִׁילוּ אָדָם, נֶאֱמַר "הַלְעִיטֵנִי נָא מִן הָאָדָם הָאָדָם הַזֶּה". וְאַרְצוּ אֲדוֹמָה, נֶאֱמַר "אַרְצָה שְׁעִיר שְׂדֵה אָדָם". וְאַנְשֵׁי אֲדָמִים, שֶׁנֶּאֱמַר "הוּא עֲשׂו אֲבִי אָדָם", מִי שֶׁעֲתִיד לְהִפְרֹעַ מִמֶּנּוּ אָדָם, שֶׁנֶּאֱמַר "דּוּדֵי צֶחַ וְאָדָם". וְלִבְּשׁוֹ אָדָם, שֶׁנֶּאֱמַר "מְדוּעַ אָדָם לְלִבְּשׁוֹ", וְכְתוּב "מִי זֶה בָּא מֵאָדָם".	
סְתָרֵי תוֹרָה:	
ת"ח שְׂבַעַה יוֹמִין עֵלְאִין³ צִרָא קצ"ה צֵעֲלָמָא וְעֵלְאִיו שְׁתִּיל וְצִנִּי עֵלְמִין הֵ"ד⁷ (&) כִּי שְׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' וְלֹא כְּתִיב בְּשֶׁשֶׁת⁴ וְלִקְצִיל חִינוֹן שְׂבַעַה יוֹמִין עֵלְאִין צִרָא צִרְעָא שְׂבַעַה זְכָאִי קְשׁוּט לְקִיּוּמָא לֹון וְלִאֲנִהֲרָא לֹון כָּל חַד וְחַד לְקָצִיל יוֹמִיָּה וְשְׁתִּיל לָהּ כָּל חַד וְחַד צִרְעָא לְאַתְחַזִּי לִיה וְחִינוֹן אֲבָהֶן דֵּעֲלָמָא אֲצִרְהֶם יִצְחָק וְיַעֲקֹב וְיוֹסֵף וְמִשָּׁה וְאַהֲרֹן וְדוֹד⁵:	בֹּא רֹאֵה, שְׁבַעַה יוֹמִים עֲלִיוֹנִים בְּרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָם, וְעֲלִיהֶם שְׁתִּיל וּבִנָּה עוֹלָמוֹת, זֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר "כִּי שֶׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' וְלֹא כְּתוּב בְּשֶׁשֶׁת". וְכִנְגַד אוֹתָם שְׁבַעַה יוֹמִים עֲלִיוֹנִים, בְּרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאַרְץ שְׁבַעַה צְדִיקֵי אֱמֶת, לְקִיּוּם אוֹתָם וְלִהְיוֹת לָהֶם, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כִּנְגַד יוֹמוֹ, וְשְׁתִּיל אוֹתָם כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּדוֹר הָרִאשׁוֹן לוֹ, וְהֵם אֲבוֹת הָעוֹלָם, אֲבִרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב וְיוֹסֵף וְמִשָּׁה וְאַהֲרֹן וְדוֹד.
וְחִינוֹן אִיקְרוֹן הָרִים הָרִי קֵדֶם (&) לְחִינוֹן תְּלִיין מֵאִינוֹן שְׂבַעַה יוֹמִין עֵלְאִין לְחִמְרָן ו' יוֹמֵי צִרְעָא וְז' דְּקִיּוּמָא (נ"א לְחִיזִל) קִמְיִיהוּ הֵ"ד⁷ (&) וְזִית דּוֹד כִּלְהִיס כְּמִלְכָּה ה' לְפָנֶיהֶם וְאַע"ג לְחִיָּה שְׂבַעַה רְצִיעָא לְחִיָּה צִוְּמִין⁶ וְיוֹסֵף לְחִיָּה שְׂבַעַה אֲבָל כָּד אֲתַכְלִילַת צִיָּה צִוְּמִין וְיִהְיֶה לִיה תּוֹסַפַת תַּפְנוּקָא מִצִּי מִלְכָּא אֲקָרִי אֹף לְחִיָּה שְׂבַעַה:	וְהֵם נִקְרָאִים הָרִים, "הָרִי קֵדֶם", שֶׁהֵם תְּלִיִּים מֵאוֹתָם שְׁבַעַה הַיּוֹמִים הָעֲלִיוֹנִים שֶׁאִמְרָנוּ, שֶׁשֶׁת יָמִי בְּרִאשִׁית, וְשְׁבַעַה שְׁעוֹמֶדֶת (שְׁהוֹלֶכֶת) לְפָנֶיהֶם, זֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר "וְזִית דּוֹד כִּלְהִיס כְּמִלְכָּה ה' לְפָנֶיהֶם". וְאַף עַל גִּב שֶׁהוּא הַשְּׁבִיעִי, רְבִיעִי הוּא בִּימֵם, וְיוֹסֵף הוּא הַשְּׁבִיעִי. אֲבָל כֹּאשֶׁר הִיא נִכְלָלַת בְּיוֹסֵף, וְנוֹתַנָּה לוֹ תּוֹסַפַת תַּעֲנוּג מִבֵּית הַמֶּלֶךְ, אִף הִיא נִקְרָאת שְׁבִיעִית.
וְכָלֶם אַחוּזִים בָּהּ, בְּשִׁכְיָנָהּ, בְּסוּד שֶׁל שְׁבַעַה,	

¹ זהר מפרשת תולדות דף קלט ע"ב חסר תוספתא זו.

² אמר רבי יהודה שם.

³ שהם ששת יומין עילאין ו"ק דז"א שכל א' עשה פעולתו המתייחסת לו (רח"ו ח"ג צד ע"ב). עיי' הקדו"ש מח סע"ד.

⁴ עיי' זהר ח"א רמז ע"א, ח"ב צד ע"ב, רחצ ע"ב.

⁵ ספר הפליאה - ד"ה וראה והבן חלק י' של שמי ועשהו

מבקשים מים וא"ן. והם אנשים נכבדים וטובים אברהם הראשון. יצחק השני. יעקב השלישי משה הרביעי אהרן החמישי. יוסף הששי. ורחל אמו הוא האבן התלוי בצוארו של אברהם גן נעול אחותי כלה כי תלאו בגלגל החמה הוא החתן. שארה כסותה ועונתה לא יגרע. ואני עולה בהר הזתים כי בו יש מעיין נובע ספר פרי עץ חיים - שער חג הסוכות - פרק ג

ויתקן הסוכה בשלחן מסודר בד' רגלים, ומטה לשכוב בה. וישים שולחן בדרום, מנורה בצפון, והמטה ראשה למזרח, ורגליה למערב. וטוב להדליק ז' נרות, נגד ז' צדיקים הבאים בסוכה - אברהם, יצחק, יעקב, יוסף, משה, אהרן, ודוד. ויכוין, כי כל עליות סוכות, הם בבחי' חסדים, בין בחסד ז"א, בין בחסד אר"א, ובין בחסד א"א, ובין בחסד ע"י. ודרך כלל יכוין בז' ימי החג, שם ס"ג, הזכרים בצירי והנקבות בפתח, ויתפלל ערבית כמו בערבית דפסח. ואח"כ יבא לביתו, ויכנוס לסוכתו:

⁶ ?

זו"ח תולדות

מסוּם שהשכינה נקראת "בת שבע", בת מן האם העליונה, שהיא הכלל של שבע הדרגות שעמה⁷, והיא הדרגה של צדק, העשירית של אותן הספירות, שבהם נקרא הקדוש ברוך הוא. ונקראת שביעית בפסוק "לך ה' הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל וכו'", עד "הממלכה". ולמה, והרי היא רביעית ליומים. אלא משום שהיא הנטיעה האחרונה, ונכללת בשביעית, לכן נטלה את שמו והכל אחד.	איקרי צת שצב צת מאימא עילאה לאיהי כללל דשצב דרגין דעמה ואיהי דרגא לדק עשיראה לאינון ספירין לאיקרי צהו קב"ה ואיקרי שביעאה צקרא לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל וכו' (דב"י א כט &) עד הממלכה ומ"ט והא רביעאה היא ליומי אלל צגין לאיהי נטיעה צתראה ואתכלילת בשביעאה צג"כ נטלה שמה וכולל חד:
וכל אחד ואחד מן האבות הכיר את הקדוש ברוך הוא מתוך המסך שלו. אברהם הכיר אותו מתוך חסד, שהיא מדת הגדולה, מדת החסד, ימינו של המלך, ועל כן אחז בה, ולא עזבה לעולמים, ועשה טוב עם בני אדם, ופרשוה, שהרי מעשיו העלו אותו לדרגה הזו.	וכל חד וחד מאצבן ידע ליה לקב"ה מגו אספקלריא ליליה צברהם ידע ליה מגו חסד לאיהו מדת הגדולה מדת החסד ימינא דמלכא ועל דא אחיד צה ולא צביק לה לעלמין ועציד טיבו עם צני נשא ואוקמוה דהא עוצדו סליקן ליה צהאי דרגא:
יצחק הכירו בדרגת הגבורה, שנקראת "פחד יצחק", ופחד ממנו לעולמים. יעקב הכיר אותו מתוך דרגת התפארת, שהוא כלול מחסד ומפחד ונקרא אמת, ואחז בה, זהו שנאמר "תתן אמת ליעקב".	יצחק ידע ליה צדרגא דגבורה לאיקרי פחד יצחק (&) ודחיל ליה לעלמין יעקב ידע ליה מגו דרגא דתפארת לאיהו כליל מחסד ומפחד ואיקרי אמת ואחיד צה ה"ה"ד (&) תתן אמת ליעקב⁸:
יוסף הכיר את הקדוש ברוך הוא מתוך המסך ההיא שנקראת "כל", ועל כן נקרא יוסף כלכל, שנאמר "ויכלכל יוסף", ונקרא "יסוד עולם".	יוסף ידע וכו' ע"ד ליה לקב"ה מגו ההיא אספקלריא לאיקרי כל ועל דא איקרי יוסף כלכל דכתיב (&) ויכלכל יוסף ואיקרי יסוד עולם (&):
משה ואהרן הם שני כרובים, שנשמע הקול שלמעלה מביניהם, ועל כן נתנה תורה על ידיהם, זהו שנאמר "נועדתי לך שם ודברתי אתך וגו'", והם שני הכרובים שלמעלה, הם נצח והוד, והם שני תומכי @ הגוף.	משה ואהרן אינון תרין כרובין דאשתמע קלא דלעילא מצנייהו ועל דא אתייהיבת אורייתא על ידיהו ה"ה"ד (&) ונועדתי לך שם ודברתי אתך וגומר ואינון תרין כרובין דלעילא אינון נח והוד ואינון תרין סמכין דגופא:
כדוגמא זה יש לה למלכה למטה שני כרובים תחתיה, שיונקים ממנה, והם עליונים ודאי על ארון העדות, שנקרא צדק, ארון העדות. ומי העדות, זה יוסף, זהו שנאמר "עדות ביהוסף שמו", ונקרא תורה שבכתב, והארון הזה תורה שבעל פה.	כגונא דא אית לה למטרוניתא לתתא תרין כרובין תחותה דינקין מינה ואינון עילאין ודאי על ארון העדות לאיקרי דק ארונא דעדות ומאן עדות דא יוסף ה"ה"ד (&) עדות ביהוסף שמו ואיקרי תורה שכתב והאי ארונא תורה שבעל פה:
בא ראה, כל אותם אבות עליונים, שאחוזים למעלה, כולם רמוזים בתורה שבכתב, תורת ה', ודוד שהוא אחוז בברייתא, שהיא תורה שבעל פה, רמוז בדברי קבלה, ולכן נקראת קבלה, שמקבלת אור מתורה שבכתב, שנקרא צדיק, ונקרא יוסף, ונקראת כל.	ת"ח כל אינון (צנין) [אצבן] עילאין דאחידן לעילא רמיזן כללו בתורה שכתב תורת ה' ודוד לאיהו אחיד צברייתא לאיהי תורה שבע"פ רמיזא צדברי קבלה וצג"כ אקרי קבלה דמקבלת נהירו מתורה שכתב לאיקרי צדיק ואיקרי יוסף ואיקרי כל:

⁷ שהם עימה או של עמה?

⁸ כל המציאות העיקרי והאמיתי הוא רק באצילות, ושם הוא חותמו של הקב"ה אמת, וכמ"ש בזוה"ק (שלח קס"ג ע"ב, ושם ח"ג ש"ב ע"א, וכן בפ' יתרו פ"ט ע"ב) אמת דא קב"ה וכן הוא בכ"מ, וכנודע שמדת אמת הוא בת"ת שהוא ז"א, תתן אמת ליעקב (מיכה ז כ) (דע"ה ח"א נז ע"ד).

זו"ח תולדות

ואינו תרין כרובין עילאין קיימין על ההוא סהדותא לחרונא הה"ד (&) והנאח וההוד כי כל בשמים ובארץ ולא איהו סיומא דשמיא	ואותם שני הכרובים העליונים עומדים על אותו העדות של הארון, זהו שנאמר "והנאח וההוד כי כל בשמים ובארץ", וזהו סיום של השמים
כד/א	
סתרי תורה:	
ומזווג להאי ארץ:	ומזווג לארץ הזו.
והכי הוא לכל מה שצברא קב"ה לעילא צברא לקבליה לתתא ויוסף אקרי עדות הה"ד (&) עדות ביהוסף שמו ועל דא שמא דיוסף שלם בכלא לעילא ותתא:	וכך הוא, שכל מה שברא הקדוש ברוך הוא, ברא כנגדו למטה. ויוסף נקרא עדות, זהו שנאמר "עדות ביהוסף שמו", ועל כן שמו של יוסף שלם בכל, למעלה ולמטה.
ועל דא תנינן ארון דיוסף וארון דשכינתא בהדי הדדי הו אלוין במדברא והו כולי עלמא אמרי מה טיבן של שני ארונות אלו ומתיבין לון קיים זה מה שכתוב בזה? קיי"ס ודאי הה"ד (משלי י כה) ולדיק יסוד עולם איהו קיומא דעלמא:	ועל זה שנינו (סוטה יג ע"א), ארון של יוסף וארון השכינה היו הולכים יחד במדבר, וכל העולם היו אומרים, מה טיבם של שני ארונות האלו, ומשיבים להם "קיים זה מה נאמר בזה", קיים ודאי, זהו שנאמר "וצדיק יסוד עולם", הוא הקיום של העולם.
אתא דוד לאיהו שביעיה דאצבן אחיד צה צהאי צת שבע דאיהי ממלכה ולא שציק לה לעלמין הה"ד (&) ודוד עבדי נשיא להם לעולם וכתוב (&) כסאו כשמש נגדי וכל דא אולוף לן אורייתא דכלאו אחידן צה בשכינתא צרזא דשבע:	בא דוד, שהוא השביעי, שהאבות אחוזים בו בבת שבע הזו, שהיא ממלכה, ולא עזב אותה לעולמים, זהו שנאמר "ודוד עבדי נשיא להם לעולם", ונאמר "כסאו כשמש נגדי", וכל זה לימדה @ אותנו התורה, שכולם אחוזים בה בשכינה, בסוד של שבע.
ת"ח אצרהם צווינא קדמאה קדישא דעלמא כל צעא לסלקא לדרגיה לא יכיל עד דסליק ואשתמודע צאינון תלת דרגין עילאין דעליה דההוא חולקא דיליה כיון דסליק ואשתמודע ליה לקב"ה מגו אינון תלת דרגין דעם אינון שבעה דאיקרון כתר עליון חכמה בינה ואינון שלימו דעשר ספירן דאיקרי צה קב"ה וכיון דסליק אח"כ צאינון תלתא דאינון עתיקא ואור"ל דנגיד מנהון נהירו לתתא דין אחיד לחולקיה ההוא דרגא דתחתיהו דאינון תלתא דאיקרי חסד:	בא ראה, אברהם המאור הראשון הקדוש של העולם, כשרצה לעלות לדרגתו, לא יכל עד שעלה ונודע באותן שלש הדרגות העליונות שעליה, של אותו החלק שלו. כיון שעלה והכיר את הקדוש ברוך הוא מתוך אותן שלש הדרגות, שעם אותם השבעה שנקראו: כתר עליון, חכמה, בינה. והם השלמות של עשר הספירות שנקרא בהם הקדוש ברוך הוא. וכיון שעלה אחר כך באותם השלשה, שהם העתיק ואבא ואמא, ששופע מהם אור למטה, אז אחז לחלקו את אותה דרגה שתחתיהם, של אותם השלשה, שנקראת חסד.
וכלאו אדציק לון מגו ההוא אספקלריא דשלטא דליליא דצו ממא לא הוה צ"נ לידע כלום ועל דא תנינן בן שלשה שנים ⁹ הכיר אצרהם את צוראו בן שלשה דייקא:	ואת כולם השיג אותם @נדבק בהם מתוך המסך ששולטת בלילה, של בהו @שבו ממש לא היה אדם שידע כלום, ועל זה שנינו, בן שלש שנים הכיר אברהם את בוראו, בן שלש דוקא.
ות"ח רזא דהני שלשה שנים ולא יתיר (נ"א ולא פחות)	ובא ראה, סוד של שלש השנים הללו ולא

⁹ באור הגר"א על תקו"ז חדש - דף כא

מילאה כמו שאמר בס"ת במאמר הנ"ל ה' ד' על נקודה וד' הן ד' סטריין ונקודה האמצעית הוא גוף דקיימא באמצע כנ"ל וז"ש ותריין כקיטפא. ר"ל כדיבוק שגוף וברית מדובקין יחד שאין מפסיק ביניהם כמו בין דרועין וירכין שלכן היו שני ארונות מהלכין זה בצד זה ואמרו קיים זה מה שכתוב בזה כי גוף וברית שניהם נקראים זה וקרא זה אל זה כי זה נושא האיש אשר נתן לי אלקים בזה וזה לך האות ואמרו קיים זה כו' שכל שבגופא כלאו אתקיימו בברית ולכן שקול ברית נגד כל התורה כולה ונכרתו בה י"ו. בריתו נגד י"ג הנ"ל. ואמר דקייא כמ"ש לעיל במאמר קו המדה נפקין אינון נהורין דקייקין כו' ואתעכב בי' שניה עשר ירחין כו' והן תריין עשר דקייקין דכאן:

¹⁰ שנה בגי' ספירה (דפ"מ).

בגין דשכינתא איקרי בת שבע ולא יכיל לאתקרבא בהדה עד לסליק באינון תלת דרגין עילאין דעס אינון ז' לאשתמודעא מגוון ולאחנהרא ככל מאי דאיהו לתתא וג' וז' הא עשר דרגין עלאין רזא דשמא דקב"ה:	יותר (נ"א ולא פחות) משום שהשכינה נקראת בת שבע, ולא יכול להתקרב@ אליה, עד שיעלה באותן שלש דרגות עליונות שעם אותן השבע, להודיע מצבע ולהאיר בכל מה שהוא למטה. ושלש ושבע הרי עשר דרגות עליונות, הסוד של השם של הקדוש ברוך הוא.
וכיון שהיה מואר באותן השלש, רצה לעלות באותן השבע, בסוד שנאמר "ויצב אברהם את שבע כבשת הצאן", וסוד זה רמז לאבימלך, שבניו לא ישלטו עליהם, עד שישתלמו אותם שבעת צדיקי האמת בישראל, כנגד שבע הדרגות של מעלה. כיון שישתלמו@, ישב@ העולם התחתון כדוגמת העולם העליון, בקיום שלם. ויבא דוד, שהוא שביעי, ויעורר את אותה בת שבע שלמעלה, שהיא נוקמת את נקמות ישראל, ויפרע מהם.	וכיון שהיה מואר באותן השלש, רצה לעלות באותן השבע, בסוד שנאמר "ויצב אברהם את שבע כבשת הצאן", וסוד זה רמז לאבימלך, שבניו לא ישלטו עליהם, עד שישתלמו אותם שבעת צדיקי האמת בישראל, כנגד שבע הדרגות של מעלה. כיון שישתלמו@, ישב@ העולם התחתון כדוגמת העולם העליון, בקיום שלם. ויבא דוד, שהוא שביעי, ויעורר את אותה בת שבע שלמעלה, שהיא נוקמת את נקמות ישראל, ויפרע מהם.
הה"ד (&) ויהי אחרי כן ויד דוד את פלשתים ויכניעם ויקח דוד את מתג האמה מיד פלשתים מאי ויהי אחרי כן בתר דאשתלמו ישראל והו כגוונא דלעילא כדון ויד דוד את פלשתים ויכניעם דהא עד השתא לא יכילו ישראל למיתבר תוקפיהון והא איתערו חזרייא בההוא מתג האמה ולוקמוה:	זהו שנאמר "ויהי אחרי כן ויד דוד את פלשתים ויכניעם ויקח דוד את מתג האמה מיד פלשתים". ומה זה "ויהי אחרי כן", אחר שנשלמו ישראל, והיו כדוגמא שלמעלה, אז "ויד דוד את פלשתים ויכניעם", שהרי עד עתה לא יכלו ישראל לשבור את כחם, והרי התעוררו החברים באותו מתג האמה, ופרשוה.
ות"ח האי דרמז ליה אברהם כבשות האנן ולא בעזים ולא במילי אחריני בגין דאינון מסטרא דחסד מאינון ממנן דינקין מסטרא דחסד ינקין לתתא אינון כבשים תחות שולטניהון ואברהם אחיד לחולקיה מדת החסד וכולא ברזא דחכמתא:	ובא ראה זה שרמז לו אברהם בכבשות הצאן ולא בעזים ולא בדברים אחרים, משום שהם מצד החסד, מאותם הממונים שיונקים מצד החסד, יונקים@ מניקים למטה אותם כבשים תחת שלטונם, ואברהם אחז לחלקו את מדת החסד, והכל בסוד החכמה.
וע"ד תנינן מאן דשרי גו עאנא לא מסתכן לעלמין ואי איהו שרי גו עזיאי ורעי לון כמה גרדיני ניוסין יתבין לקבליה לאסטאה ליה בגין דאינון מסטרא דדינא קשיא אכל כד אתא יחזק למגזר עמיה קיים גזר עמיה בשבעה (נ"א בשכינתא) לאתגלייא מגו ההיא בירא דכתיב (&) ויקרא אותה שבעה:	ועל זה שנינו, מי ששרי בתוך הצאן, לא מסתכן לעולמים. ואם הוא שרי בתוך העזים ורועה אותם, כמה שומרי החוקים ME@ יושבים כנגדו להסוות אותו, משום שהם מצד הדין הקשה. אבל כשבא יצחק לירות עמו ברית, כרת עמו בשבעה (בשכינה) שהתגלתה מתוך אותה הבאר, שנאמר "ויקרא אותה שבעה".
ת"ח אברהם קרא לההיא בירא דמיין באר שבע יחזק קרא לה שבעה מה בין האי להאי אללא בגין דיחזק אחיד לחולקיה דרגא דפחד דאיהו דינא וע"ד אוסיף בה ה' וה' ככל אתר מדת הדין וסימנך (יחזקאל טז &) הא דרכך בראש נתתי הה"ד (&) ויקרא אותה שבעה ללא עבד בחורפן¹¹ כמה דעבד אצור וכלא ברזא דחכמתא ואוסיף בה ה' לאחזאה דאיהי חולקיה:	בא ראה, אברהם קרא לאותה באר המים באר שבע, יצחק קרא לה שבעה. מה בין זה לזה. אלא משום שיצחק אחז לחלקו את דרגת הפחד, שהוא דין. ועל זה הוסיף בה ה'. וה' בכל מקום מדת הדין, וסימנך "הא דרכך בראש נתתי", זהו שנאמר "ויקרא אותה שבעה", שלא עשה בכבשים כמו שעשה אביו, והכל בסוד החכמה. והוסיף בה ה', להראות שהיא חלקו.
ת"ח כד ברא קב"ה עלמא ברא ליה דינא כיון דחזא העולם, ברא אותו בדין. כיון שראה שאינו	בא ראה, כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, ברא אותו בדין. כיון שראה שאינו

¹¹ תרגומו של כבשות (דפ"מ).

זו"ח תולדות

ללא מתקיים סתף ביה חסד ה"ד (בראשית ז 7) בהבראם ביום עשות ה' אלהים ואוקמוה באברהם אתקיים עלמא בג"כ האי בירא בירתא דעלמא על שמה אתקרי ה"ד (&) על כן קרא שם העיר באר שבע אף על גב שהבאר הזו נדבקה ביצחק, שנאמר "ויקרא אותה שבעה". שמה באר שבע, צדו של אברהם, ולא באר שבעה, זהו שנאמר "וימינו תחבקני".	ובא ראה, ארבעה מאותם שבעה צדיקי אמת, כשרצו להתקרב לשכינה, בסוד של שבע, כולם פגשו את הבאר הזו, שאין פוסקים מימיה
ות"ח ד' מאינון שבעה זכאי קשט כד צעו לאתקרבא בשכינתא (בהא) [בראשית] דשבע כללו איערעו בהאי באר ללא פסקו מימיו	
כד/ז	
סתרי תורה:	
לעלמין:	לעולמים.
אברהם כרי לה להאי בירא בגין דאיהו אולף לכל בני עלמא דיפלחון לקב"ה וכיון דכרי לה אפיק מיין נבעין ללא פסקין לעלמין:	אברהם כרה את הבאר הזו, משום שהוא לימד את כל בני העולם שיעבדו את הקדוש ברוך הוא. וכיון שכרה אותה, הוציא מים נובעים שלא פוסקים לעולמים.
וכיון דמת אברהם מה כתיב (&) וכל הבארות אשר חפרו עבדי אביו בימי אברהם, כתוב בארות, והיתה אחת, שנאמר "באר שבע", וקראו לה בארות, שמשמע שהיו הרבה, משום שהבאר הזו נראתה להם, לאבות בכל מקום שהיו הולכים, והיתה נראית להם כבארות @ רבים.	וכיון דמילא פלשתים עפרא רזא דאהדרו בני עלמא לע"ז הוה עלמא שָׁמַם לזית לידע לקב"ה כיון דאתא יצחק מה כתיב (&) וישב יצחק ויחפור את בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו וישב אלל דאתיב עלמא לתיקוניה ואולף לון לבני עלמא לידעון לקב"ה ה"ד (&) ויהי אחרי מות אברהם ויצחק אלהים את יצחק בנו:
וישב יצחק עם באר לחי רא"י (&) האי בירא ממאן הוא ממאן דכל חיין עילאין ותתאין וקיומיהון תליין ביה וחזי כלל ה"ד (&) ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה קרא:	וישב יצחק עם באר לחי רא"י, הבאר הזו ממי היא, ממי שכל החיים העליונים והתחתונים וקיומם תלויים בו, ורואה הכל, זהו שנאמר "ידע מה בחשכה והאור עמו שורה".
ות"ח אינון עבדי יצחק (כז ע"ז) בגין דאינון מסטרא דדינא קשייא כד חפרו לה מה כתיב (&) שטנה והא אוקמוה עד דאתא איהו ויחפר באר אחרת ויקרא שמה רחובות ודאי אבלי עבדי אביו, משום שכולם באים מצד הימין, לא היתה שטנה בעולם, ולא יצא הדין בבאר הזו להשטין להם כשאין מעשיהם כשרים.	ובא ראה, אותם עבדי יצחק, משום שהם מצד הדין הקשה, כשחפרו אותה, מה כתוב "שטנה". והרי פרשוה, עד שהוא בא "ויחפר באר אחרת וגו' ויקרא שמה רחובות", ודאי, אבל עבדי אביו, משום שכולם באים מצד הימין, לא היתה שטנה בעולם, ולא יצא הדין בבאר הזו להשטין להם כשאין מעשיהם כשרים.
ומהאי בירא איהו פתחא למינדע ליה לקב"ה ה"ד (&) פתחו לי שערי צדק אצא צדק אודה יא ועד ללא	ומהבאר הזו, הוא הפתח להכיר את הקדוש ברוך הוא, זהו שנאמר "פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה יא", וטרם שיעלה יצחק מן

זו"ח תולדות

העולם, ברך את יעקב, ושלחו לחרון, להזדווג. וכשהלך לחרון, מה נאמר "וירא והנה באר בשדה", כיון שראה יעקב את כבודו של הקדוש ברוך הוא מתוך אותה הבאר, שנקראת באר שבע, אז אמר ללבן "אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה", דוקא.	סליק יצחק מעלמא צריך ליה ליעקב ושלחיה לחרון לאזדוגא וכד אזיל לחרון מה כתיב (&) וירא והנה באר בשדה כיון לחזא יעקב יקרא דקב"ה מגו ההוא בירא לאקרי צאר שבע כדין ח"ל ללבן אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה דייקא:
בא ראה, כנגד אותם שבעה צדיקים, צוה הקדוש ברוך הוא בתורה להקריב קרבן מוסף בשבע פעמים בשנה, כדי להוסיף להם עדונים ותפנוקים מבית המלך, שישבעו האבות בראשונה ואחר כך הבנים, והם שבע פעמים ולא יותר.	ת"ח לקבל אינון שבעה זכאין פקיד קב"ה צאורייתא לקרבא קרבן מוסף שבעה זמנין בשתא בגין לאוספא להו עדונין ותפנוקין מצי מלכא ליסבצען אצהן בקדמיתא ובתר כן בנין ואינון ז' זמנין ולא יתיר ¹² :
בשבת כנגד צדיק יסוד עולם, שנקרא כל, ונקרא שבת, להוסיף לו עדונים מן המח הנסתר. ובראש חדש כנגד כנסת ישראל, שנקראת לבנה.	בשבתא לקבל לדיק יסוד עולם לאקרי כל ואקרי שבת לאוספא ליה עידונין ממוחא סתימאה וצריק ירחא לקבל כנסת ישראל לתקריאת סיהרא ¹³ :
וביום ט"ו לחדש הראשון, כנגד אברהם אביהם, שאחוז במדת החסד, ונקרא ראשון. ובעצרת שבחדש השלישי, שנתנה בו תורה בשבעה קולות, כנגד יעקב, שהוא שלישי לאבות, ואחוז בקול, קול יעקב. ובראש השנה כנגד יצחק, שנולד בו, ואנו מזכירים בו את עקדת יצחק, והוא יום הדין, כנגד מדת הדין	ובט"ו יומא לירחא קדמאה לקביל אברהם אבוהון לאחיד במדת החסד ואקרי ראשון ובעצרת דחדש הג' לאתהייבצת ביה אורייתא שבעה קולות לקביל יעקב לאיהו תליתאי לאצהן ואחיד בקול קול יעקב וצראש השנה לקביל יצחק לתיליד ביה ואנו מזכירין ביה עקדת יצחק, והוא יום הדין, כנגד מדת הדין

¹² עי' תיקו"ז כב ע"ב: ומיד אשר שתה אפרוחיה (תהלים פד ד) אלין שית בנין דילה שית ספירן דאינון ששת ימי המעשה כלהו פרחין לגבה בכמה חגין וזמנין וימין טבין: תרגום: ומיד "אשר שתה אפרוחיה" אלו ששת בניה, שש ספירות, שהם ששת ימי המעשה, כולם פורחים אליה בכמה חגים וזמנים וימים טובים. עיי"ש בגר"א שמקשר הזו"ח לתיקו"ז.

¹³ עי' תז"ח א ע"ב: ת"ח אלין מועדי ה' אזלין על תקונא דגופא דמלכא קדישא ואלין אינון פסח דרועא ימינא דמלכא ודא חסד ובגינה אתמר ימין מקרבת ראש השנה דרועא שמאלא דמלכא ודא גבורה ובגינה אתמר שמאל דוחה שבועות דא גופא דמלכא ודא ת"ת עמודא דאמצעייתא חנוכה ופורים אלין אינון תרין שוקין דמלכא דעלייהו שריא נס ובגיניהו {א ע"ג} אתמר אלה פקודי (&) תרין פקודין ודאי דבגיניהו אתמר (שמות ג &) פקד פקדתי תרין נביאים תרין משיחין אינון ודאי: בא וראה "אלה מועדי ה'" הולכים על תקון הגוף של המלך הקדוש, ואלה הם: פסח, זרוע ימין של המלך, וזה חסד, ובשבילה נאמר "ימין מקרבת" (&). ראש השנה, זרוע שמאל של המלך, וזו גבורה, ובשבילה נאמר, "שמאל דוחה" (שם). שבועות, זה הגוף של המלך, וזו תפארת, העמוד האמצעי. חנוכה ופורים, אלה הם שתי השוקים של המלך, שעליהם שורה הנס, ובשבילם נאמר "אלה פקודי", שתי מצוות ודאי, שבשבילם נאמר "פקד פקדתי", שני נביאים, שני משיחין הם ודאי.

בהגר"א בליקוטים: **ת"ח** - ור"ל ג' הראשונות אמר "במועדם", מלכות. וכן בג' אחרונות "הם" כו'¹³, בזאת יבוא כו'¹³ (ויקרא טז ג), והוא שמיני עצרת דכליל כולן, ובאלו ג' אמר "הם", דהן דנוק'. ובג'ר אמר "מועדי ה'", דדכורא, דאבהן. ומ"מ כולן, אף ג"ר, לא אתחזיין אלא מגו נוקבא. ואמר **ת"ח** כו' לפרש האיך הן סדורין כו'¹³, אבל למעלה בפ' תולדות (זו"ח @ כז ע"ב) סידר באופן אחר, ולא חשיב בינה בהדיהו ולא חשיב חנוכה ופורים ולא שמיני עצרת וחשיב שבת ור"ח וחשיב שם הכל דאקרון מקראי קודש כמ"ש בפסוק ומתקרב בהון קרבן מוסף. אבל במקום אחר (&) משמע דג' רגלים הן דאבהן, ולפ"ז ר"ה ויוה"כ הן נר"ה, וש"ע יסוד, גוף וברית כחדא אינון (&), לכן אין ביניהם הפסק, ושבת בינה, מ"י, נ' שבתות בשנה, נ' שערי בינה, ומלכות ר"ח, י"ב ר"ח בשנה דבה י"ב. והן ז' יו"ט דדכורא, וי"ב דנוק', ז' וי"ב, וג' טמירין דז' היכלין וג' טמירין בהון, וחנוכה ופורים לאשלמא הלל ושמחה אתיין, כמ"ש בת"ז (סא ע"ב ד"ה תרין יומין). וכמו דאלין ג' רגלים באבהן בג' קוים, כן אינון בג' אתוון דשם הוי"ה ממטה למעלה, דב' חו"ב בא' כלילין, והוא ש"ע עם סוכות, כמ"ש בפ' אמור (דף צב ע"א), וידוע ד"ב אע"ג שהוא בנוק' מ"מ כלולין ג"כ בדכורא, והן חול המועד, דהן בדרגא דר"ח, כמ"ש (מגילה ע"ב) זה הכלל כו' כגון ר"ח וחולו של מועד כו', ואף שביעי מ"מ אינו חג בפ"ע ונכלל בששת ימים כו':

זו"ח תולדות

שאחוז בה.	עקדת יצחק ואיהו יומא דדינא לקבל מדת הדין לאחיד זה:
ביום הכפורים כנגד משה, שהקדוש ברוך הוא קבל בו את תפילתו וחס על ישראל, והחזיר לו את לוחות התורה. בחג הסוכות כנגד אהרן, שבזכותו היו הולכים שבעה עננים שכסו על ישראל כמו סכות, ולכן הם עושים סוכה. וכל התורה, כמה סודות עליונים נסתרים בה, וכשהשבעה הללו מתווספים בברכות, כל העולם בשלמות רבה.	ביום הכפורים לקביל משה לקביל קב"ה ביה כלותיה וחס על ישראל ואהדר ליה לוחי אורייתא בחג הסוכות לקביל אהרן דבזכותיה הוו אזלין שבעה עננין דחפן על ישראל כסוכות ובג"כ אינון עצדין סוכה וכל אורייתא כמה רזין עילאין סתימין זה וכד אלין שבעה מתוספין דברכאן כל עלמא דשלימו סגיאה:
	ע"כ.